

KUROPATWA

– *Perdix perdix*

Systematyka

- królestwo: zwierzęta
- gromada: ptaki
- typ: strunowce
- rząd: grzebiące
- podtyp: kręgowce
- rodzina: kurowate

Jak wygląda?

Kuropatwa jest ptakiem średniej wielkości, o krępej budowie ciała, ważącym najczęściej od 300 do 500 g. Koguty mają trochę większe rozmiary i masę niż kury, ale różnice te są niewidoczne podczas obserwacji w terenie. Nazwa gatunkowa (kuropatwa szara) sugeruje mało barwne upierzenie, ale ptak ten wydaje się szarobrzowy jedynie przy obserwacjach z większego dystansu. W rzeczywistości w ich upierzeniu występują kolory czarny, brązowy, popielaty, biały, ceglasty i czerwony. Czoło, policzki i podgardle są ceglasterode, pierś popielata, a brzuch biały. Na granicy brzucha i piersi u kogutów występuje duża kasztanowa plama w kształcie podkowy. Może ona być obecna, chociaż zwykle mniejsza, także u niektórych kur.

W jakim środowisku żyje?

Kuropatwy zasiedlają tereny rozciągające się od Wysp Brytyjskich po Ural. W Polsce, mimo drastycznego spadku liczebności, kuropatwy nadal występują niemal we wszystkich rejonach, poza okolicami mocno lesistymi oraz górkami.

Żyją na terenach otwartych, przede wszystkim w krajobrazie rolniczym. Odpowiadają im szczególnie pola z małymi powierzchniami działek i dużą mozaiką różnorodnych upraw. Za dnia przebywają najczęściej przy granicach pól z wyższą i niższą roślinnością (np. ozimina/orka, ziemniaki/ściernisko). Stąd w rejonach z polami urządzonymi w systemie wielokolnowym, gdzie granice upraw są nieliczne, znajdują niewiele odpowiadających im miejsc dziennego przebywania. Nocą kuropatwy przebywają zwykle na środku pól, zwłaszcza pozbawionych wyższej roślinności, najchętniej na orkach.

Ważnym dla kuropatw elementem środowiska polnego są odpowiednie miejsca gniazdowania. Podczas zakładania gniazd ptaki te chętnie wybierają tereny zawierające suchą, zeszłoroczną trawę (służącą do konstrukcji gniazda i maskowania jaj). Jest ona obecna na wosnę głównie na skrawkach gruntów wyłączonych z uprawy, to jest na szerszych miedzach, rowach, poboczach dróg, przy pasach lub kępach krzewów, w remizach oraz na odlogowanych polach. Stąd miejsca takie są przez kuropatwy preferowane przy wyborze lokalizacji gniazda.

Czym się żywi?

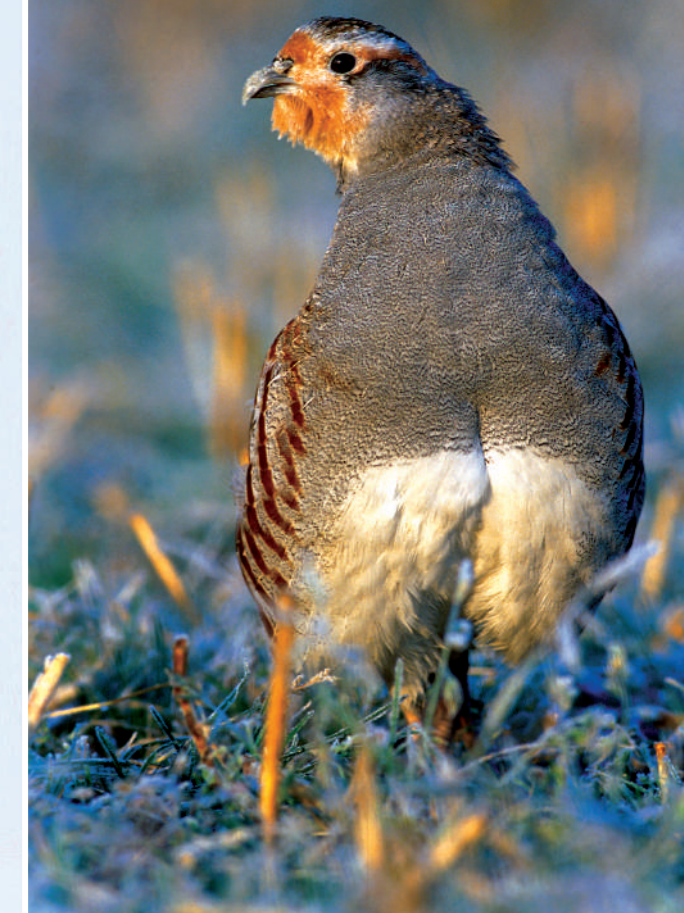
Kuropatwy przebywają najczęściej na polach z uprawami zapewniającymi schronienia, a więc w łanach ziemniaków lub buraków, ale chętnie żerują także na ścierniskach. Zimą skupione są przede wszystkim na żerowaniu. Zjadają głównie pokarm najłatwiej w tym okresie dostępny na polach, to jest zielone części upraw ozimych, uzupełniając w miarę możliwości skład diety bardziej kalorycznym ziarnem i nasionami. Dostęp do pokarmu zimą bywa ograniczany przez pokrywą śnieżną. Jednak sytki i niezbyt głęboki śnieg nie przeszkadza, a wręcz umożliwia im korzystanie z dodatkowych schronień w wykopanych dołkach czy nawet korytarzach („zaśnieżanie się”). Problemy pojawiają się dopiero wtedy, kiedy pokrywa śnieżna stwardnieje, co ogranicza dostęp do pokarmu i schronień.

Poważniejsze w skutkach są zjawiska długookresowe, do których należy zmniejszanie się zasobów pokarmowych piskląt. Powodowane jest ono przez intensyfikację rolnictwa, przede wszystkim stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, prowadzące do ograniczenia liczebności owadów na polach. W związku z tym pisklęta nie zawsze są w stanie zebrać odpowiednią ilość pokarmu.

Czy wiesz, że:

- Jesienią i zimą kuropatwy żyją w stadkach składających się najczęściej z rodziców i ich potomstwa, natomiast na okres rozrodu łączą się w pary. Młode koguty odłączają się od grup rodzinnych i wędrują w poszukiwaniu partnerek z innych stadek, przemieszczając się w tym celu na odległości kilku kilometrów.
- Tworzeniu się par towarzyszą toki, polegające na wzajemnych gonitwach, przybieraniu określonych póz i częstych okrzykach. Utworzone pary kuropatw w następnych dniach zwykle przemieszczają się, na odległość do kilku kilometrów, w poszukiwaniu dogodnego miejsca do odbycia lęgów.
- Pisklęta kuropatw są zagniazdownikami, a więc opuszczają gniazdo wkrótce po wykluciu. Cały czas pozostają pod opieką obojga rodziców, ale pokarm pobierają samodzielnie. W pierwszych 2–3 tygodniach życia nie są jednak w pełni stałocieplne, to znaczy nie są zdolne do długotrwałego utrzymywania odpowiedniej temperatury ciała i okresowo muszą być dogrzewane pod skrzydłami rodziców.
- Największym zagrożeniem dla kuropatw są drapieżniki, przede wszystkim lisy, a także ptaki krukowate. Wzrost liczebności lisów uznaje się za najważniejszą przyczynę znacznego zmniejszenia się liczebności tych ptaków.

Kuropatwa

Jak wygląda?

Czym się żywi?

W jakim środowisku żyje?

ZWIERZĘTA POLSKI

Polski Związek Łowiecki